

Een nieuwe historische weg

Pelgrimsweg van Vézelay

Tijdens de landelijke najaarsbijeenkomst in Roermond werd de nieuwe Nederlandstalige caminogids *Pelgrimsweg van Vézelay naar Saint-Jean-Pied-de-Port* gepresenteerd. De makers vertellen over de geschiedenis van de route en de totstandkoming van deze nieuwe vertaling.

Met de opkomst van Santiago de Compostela als bedevaartsplaats ontstond een gigantisch netwerk van pelgrimsroutes door grote delen van Europa naar die verre uithoek in Galicië. Belangrijke knooppunten in dat netwerk waren kerken waar de relikwieën van andere heiligen werden vereerd. In de *Codex Calixtinus* (twaalfde eeuw), het oudste boek

over de camino, wordt beschreven hoe zich vier hoofdroutes door Frankrijk vormden, via Parijs, Le Puy-en-Velay, Arles en Vézelay. In Vézelay worden de relikwieën bewaard van Maria Magdalena. Het groeide daardoor uit tot de vierde pelgrimsplaats, na Jeruzalem, Rome en Santiago.

De weg naar Santiago nu

De heropleving van Santiago begon wat betreft Frankrijk echter niet in Vézelay, maar in Le Puy-en-Velay. De pelgrimsweg vanaf die plaats werd als eerste opnieuw uitgezet, als hedendaagse wandelroute: de bekende *grande randonnée* (GR) 65. Diegenen die via Vézelay liepen moesten hun eigen weg nog banen. Eind jaren negentig veranderde dit, doordat er maar liefst twee routes vanuit Vézelay naar Saint-Jean-Pied-de-Port werden uitgezet: de GR 654 en de zogenoemde *voie historique*. De GR's zoeken bij voorkeur de kleine paden op, ook als dat betekent meer kilometers. Het wandelplezier staat voorop. Een groep onder leiding van Monique Chassain stelde daarentegen dat voor pelgrims het doel, Santiago, voorop staat. De weg daarheen is al lang genoeg, 'onnodige' kilometers moeten worden vermeden. Chassain baseerde haar route zoveel mogelijk op de *Codex Calixtinus* en andere oude bronnen, vandaar de naam 'historische weg'. Bovendien werd een aantal pelgrimsherbergen uit de grond gestampt. Er werd zelfs gezorgd voor een Nederlandse vertaling van de routegids.

Maar de gedrevenheid van Chassain en haar uitgesproken opvattingen over de juiste weg leidden tot grote ruzies. Uiteindelijk besloot Chassain zelfs om haar routegids terug te halen uit de winkels! De gids was daarna alleen nog in de Nederlandse vertaling verkrijgbaar. Alles wat in jaren was opgebouwd, dreigde in korte tijd verloren te gaan.

Kaart: Wobien Doyer, met medewerking van Han Lasance.

Een doorstart

Zover is het gelukkig niet gekomen. Inmiddels is het werk van Chassain overgenomen door vijf Franse Jacobsgenootschappen. De route wordt weer actief onderhouden, beschrijvingen worden geactualiseerd, evenals overzichten van overnachtingsadressen, en er zijn GPS-tracks gemaakt. Het resultaat van al dat werk is voor iedereen toegankelijk op de websites van die genootschappen, zij het vooral in het Frans. Voor Nederlandse en Vlaamse pelgrims die niet zo goed uit de voeten kunnen met die taal is dat een flinke stap terug ten opzichte van de vertaalde gids van Chassain. Dat was voor ons de reden om in actie te komen en een nieuwe, Nederlandstalige gids te maken.

Een bekentenis vooraf: geen van ons heeft deze pelgrimsweg zelf gelopen. Maar wij zijn allen betrokken pelgrims en combineren dat met andere interesses: Klaas maakt graag informatieve boekjes, Han is gespecialiseerd in GPS-tracks, Wobien ondersteunt al jaren haar partner Clemens Sweerman met kaartjes en hoogteprofielen voor zijn fietsgidsen, en Arno is mede-oprichter van herberg L'Esprit du Chemin, sinds voorjaar 2014 gevestigd aan de pelgrimsweg van Vézelay.

Onze gids is helemaal gebaseerd op de beschrijvingen en de GPS-tracks van de betrokken Franse genootschappen. Of beter: bijna helemaal, want Google Street View stelde ons in staat om onduidelijkheden thuis te checken, met de voeten onder de computertafel. Daarnaast heeft Annette Knobben enkele onduidelijk beschreven etappes nagelopen.

In onze gids zijn wij één grote stap verder gegaan dan de Fransen. Met behulp van de GPS-tracks heeft Wobien prachtige kaartjes gemaakt, die steeds in samenhang met de beschrijvingen worden gepresenteerd. Ook hebben we hoogteprofielen toegevoegd. Wat (nog) ontbreekt is meer algemene informatie over de route en over de plaatsen onderweg. Maar is dat ook niet het deel dat menig pelgrim thuis uit zijn of haar gidsje scheurt om gewicht te besparen?

De Franse genootschappen noemen de route La voie de Vézelay. De naam voie historique wordt vermeden, gezien het gevoelige recente verleden. Elders wordt nog wel de Latijnse naam gebruikt: Via Lemovicensis (= de weg

van Limoges, een van de hoofdplaatsen onderweg). Wij kozen voor: Pelgrimsweg van Vézelay.

Bourges en Nevers

De weg heeft twee hoofdvarianten: een via Bourges en een via Nevers. Beide varianten komen na zo'n 300 kilometer samen in Gargilèsse. Vandaar is het nog ongeveer 600 kilometer naar Saint-Jean-Pied-de-Port. Wij hebben onze uitgave daarom in twee gidsjes gesplitst: *Bourges* (plus gezamenlijk deel) en *Nevers* (idem).

In het gidsje Nevers hebben wij een nieuwe variant opgenomen, vanaf de stad Nevers, via de Nederlandse pelgrimsherberg Nos Repos in Augy-sur-Aubois. Deze variant volgt daar de GR 654, maar is – heel uitzonderlijk – 25 kilometer korter dan de hoofdroute van La voie de Vézelay. De route via Nevers en Augy-sur-Aubois is zodoende nog maar 10 kilometer langer dan de route via Bourges.

Tot slot laten wij, bij gebrek aan eigen ervaring, graag anderen aan het woord over de pelgrimsweg van Vézelay. Maarten Smits en Ellie Smeekens, die ons uitgebreid informeerden over hun ervaringen, schreven: 'In vergelijking met de Camino Francés is het er heel rustig. De landelijke sfeer draagt ook bij aan het rustgevend karakter van dit deel van de tocht.' Website Op Pad (Oppad.nl) schrijft: 'Als de Via Podiensis (= de weg van Le Puy) de mooiste is, dan is de Via Lemovicensis de meest authentieke van de vier Franse pelgrimswegen'. Maar omdat elke pelgrim uiteindelijk zijn of haar eigen weg kiest, is het allerlaatste woord hierover natuurlijk aan u. *Bon chemin!* 🍷

De Werkgroep Pelgrimsweg Vézelay bestaat uit: Arno Cuppen, Wobien Doyer, Han Lasance en Klaas Mors.

Meer informatie over routes naar Santiago kunt u vinden op: Esprituduchemin.org > Pelgrimswegen; Santiagoroutes.nl en Santiago.nl > De weg naar buiten.

De gidsjes worden uitgegeven door het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Het gidsje *Variant via Nevers* is via de webwinkel te koop en kost € 19,90 (excl. verzendkosten). Het gidsje is ook te downloaden via Santiago.nl/vezelay (PDF-bestanden).

Het gidsje *Variant via Bourges* volgt later.

